

NaturErhvervstyrelsen/
Fødevarestyrelsen/ Departementet
Den 23. marts 2016
MFVM 054

GRUNDMOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om ændring af Kommissionens forordning (EF) nr. 889/2008 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) 834/2007 om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter for så vidt angår økologisk produktion, mærkning og kontrol (komitesag)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag om ændring af Kommissionens forordning (EF) nr. 889/2008 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) 834/2007 om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter, for så vidt angår økologisk produktion, mærkning og kontrol (komitesag). Mikroalger beregnet på fødevarer bliver nu omfattet af økologiforordningens anvendelsesområde, og detailregler kan udformes. Overgangsperioden for anvendelse af ikke-økologisk fiskeyngel forlænges med 1 år til udgangen af 2016. Desuden udvides katastrofebestemmelsen til også at omfatte akvakulturdyr, når der er tale om sygdomsangreb og under forudsætning af, at den almindelige omlægningsperiode overholdes. Forarbejdningsprocesser, der på nuværende tidspunkt er tilladt i økologisk vinproduktion, videreføres i yderligere 3 år fra 1. august 2015. Forordningens positivlister for bekæmpelsesmidler, fodertilsætningsstoffer og fødevarertilægsstoffer revideres. Der er dels tale om optagelse af enkelte nye produkter, som har været vurderet positivt af en særlig økologikyndig ekspertgruppe (EGTOP), samt tilpasninger til generel lovgivning. Store dele af indholdet på positivlisterne opretholdes dog uændret. Positivlisten for bekæmpelsesmidler udvides, så det bliver muligt automatisk at bruge visse godkendte basisstoffer. Nye bekæmpelsesmidler som CO₂ og kieselsgur optages. Anvendelsen af kaliumhydrogenkarbonat udvides desuden til at dække skadedyrsbekæmpelse. Forslaget bringer endvidere positivlisten i overensstemmelse med generel pesticidlovgivning. Positivlisten for fodertilsætningsstoffer udvides, så det bliver muligt at anvende selengær. Sporstofferne dikobberchloridtrihydroxid og zinkchlorid monohydrat optages desuden. Positivlisten konsekvensrettes endvidere i forhold til generel foderstoflovgivning. Positivlisten for fødevarertilægsstoffer udvides med bivoks, carnaubavoks, Gellan gummi og erythritol (sødestof), og der foretages marginale ændringer i anvendelsen af andre tilsætnings- og hjælpestoffer, herunder til gærproduktion. Forslaget forventes sat til afstemning i Den Stående Komité for Økologisk Landbrug den 6. april 2016. Forslaget vurderes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark. Regeringen kan generelt støtte forslaget, idet man dog vil afstå fra at stemme, hvis det ikke opnås, at der alene skal kunne anvendes ikke-økologisk fiskeyngel for de arter, hvor der ikke er økologisk fiskeyngel til rådighed.

Baggrund

Kommissionen har fremsat forslag om ændring af Kommissionens forordning (EF) nr. 889/2008 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) 834/2007 om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter for så vidt angår økologisk produktion, mærkning og kontrol.

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 13, stk. 3, artikel 16, stk. 1, og stk. 3, litra a, artikel 19, stk. 3, artikel 20, stk. 3, artikel 21, stk. 2, artikel 22, stk. 1 og artikel 38 litra a i Rådets forordning (EF) nr. 834/2007 om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter og om ophævelse af forordning (EØF) nr. 2092/91.

Forslaget behandles i en undersøgelsesprocedure i Den stående Komité for Økologisk Landbrug. Afgiver komitéen en positiv udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver komitéen en negativ udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen ikke forslaget, idet Kommissionen dog inden for to måneder kan forelægge komitéen et ændret forslag eller inden for en måned kan forelægge forslaget for appeludvalget. Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en negativ udtalelse om forslaget, kan Kommissionen ikke vedtage forslaget. Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en positiv udtalelse, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver appeludvalget ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal kan Kommissionen vedtage forslaget.

Forslaget forventes sat til afstemning på mødet i Den Stående Komité for Økologisk Landbrug den 6. april 2016.

Formål og indhold

Med forslaget gøres det tydeligt, at alle mikroalger er omfattet af forordningens anvendelsesområde.

Med forslaget forlænges den midlertidige mulighed for at anvende 50 % ikke-økologisk fiskeyngel med 1 år, med tilbagevirkende kraft fra 31. december 2015, således at man først fra 31. december 2016 skal anvende 100 % økologisk yngel.

Forordningens katastrofebestemmelse, der i dag blandt andet giver mulighed for at indsætte ikke-økologiske erstatningsdyr ved høj dødelighed blandt økologiske husdyr i forbindelse med sygdomsangreb eller katastrofeomstændigheder (tørke, oversvømmelse etc.), udvides til også at omfatte akvakulturdyr. Derved kan bestanden genskabes med ikke-økologiske akvakulturdyr, og omlægningsperioden skal samtidigt respekteres som normalt.

Forarbejdningsteknikker og processer, der på nuværende tidspunkt er tilladt i økologisk vinproduktion, videreføres for yderligere 3 år fra 1. august 2015.

Positivlisterne for bekæmpelsesmidler, for tilsætningsstoffer, der anvendes i økologisk foder, og for visse produkter og stoffer, der må anvendes ved produktion af forarbejdede økologiske fødevarer, økologisk gær og økologiske gærprodukter bliver ajourført. Dette sker på baggrund af en evaluering gennemført af den særlige økologikyndige ekspertgruppe (EGTOP), som er nedsat af Kommissionen. Samtidigt foretages nødvendige tilpasninger til horisontal lovgivning, og tekstmæssige korrektioner. Med forslaget opretholdes størsteparten af indholdet på positivlisterne dog uændret.

I forhold til positivlisten for bekæmpelsesmidler (bilag II) sker der en tilpasning til pesticidforordningen, så det sikres, at produkter, der optræder på økologiforordningens positivliste, ligeledes er godkendt efter horisontal lovgivning. Kaliumsulfat af fedtsyrer (blød sæbe) ændrer, som en tilpasning til horisontal lovgivning, betegnelse til fedtsyrer. Som bekæmpelsesmidler optages desuden CO₂ og kieselgur. Anvendelsen af kaliumbikarbonat (bagepulver), der på nuværende tidspunkt kan bruges til svampebekæmpelse, udvides til også at dække

skadedyrsbekæmpelse. For at kunne anvende CO₂ og kieselgur samt et udvidet anvendelsesområde for kaliumbikarbonat, skal der ske yderligere godkendelse i Miljøstyrelsen.

Basisstoffer, der er godkendt efter generel pesticidlovgivning, og som endvidere er fødevarerprodukter af vegetabilsk eller animalsk oprindelse, optages automatisk og løbende på økologiforordningens bilag II, efterhånden som de godkendes efter generel pesticidlovgivning. Basisstoffer kendetegnes ved at være husholdningsprodukter, der som en sideeffekt også kan anvendes til bekæmpelse. Gruppen af basisstoffer, som også er fødevarerprodukter af vegetabilsk eller animalsk oprindelse, vil løbende blive udvidet. Pt. opfylder lecitin, fruktose, sukrose, ager padderokke og vineddike kriterierne. Basisstoffer skal ikke godkendes yderligere i Miljøstyrelsen, men vil umiddelbart kunne anvendes i Danmark.

I forhold til positivlisten for fodertilsætningsstoffer, der anvendes i foderstoffer (bilag VI), optages selengær, sporstofferne dikobberchloridtrihydroxid (TBCC) og zinkchlorid monohydrat (TBZC). Som led i en tilpasning til horisontal foderlovgivning justeres betegnelsen for tocopherolholdige ekstrakter af naturlig oprindelse og for E2 jod og E3 kobolt. Identifikationsnumre for bentonit og clinoptilolit af sedimentær oprindelse tilpasses. Betegnelsen for gruppen enzymer og mikroorganismer under zootekniske tilsætningsstoffer ændres til tarmflorastabilisatorer. Også bindemidler, der må bruges i økologiske foderstoffer, justeres i forhold til generel foderstoflovgivning.

I forhold til positivlisten for visse produkter og stoffer, der anvendes ved produktion af forarbejdede økologiske fødevarer, økologisk gær og økologiske gærprodukter er der mindre ændringer (bilag VIII). Fødevarerilsætningsstoffer er udvidet med bivoks, carnaubavoks, gellan gummi og erythritol (sødestof) og marginale ændringer i anvendelsen er sket for andre tilsætnings- og hjælpestoffer.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at det følger heraf, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Forordningsændringen vil være direkte gældende i Danmark. Der forventes ikke ændringer af dansk lovgivning.

Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser, da forordningsændringen vil være direkte gældende i Danmark. Forslaget har ingen væsentlige statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget. Forslaget skønnes heller ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser.

Uanset, at forslaget vil have begrænsede nationale erhvervsøkonomiske konsekvenser samlet set, vil forslaget få stor betydning for de enkelte virksomheder, der har specialiseret sig i økologisk ørredopdræt, og som har investeret i og produktudviklet økologisk ørredyngel i klar forventning om, at overgangsordningerne i EU blev udfaset i henhold til tidsplanen i økologigennemførelsesforordningen.

I forhold til justeringen af positivlisterne er der tale om minimale ændringer, som vurderes ikke at ville have erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Som følge af, at der generelt er begrænsede muligheder for at anvende bekæmpelsesmidler i økologisk produktion i Danmark, kan især danske økologiske frugt og bærproducenter få en vis nytte af de forbedrede muligheder, der vil være for blandt andet svampebekæmpelse, når listen over basisstoffer løbende udvides.

En vedtagelse af forslaget vurderes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Høring

Forslaget har været i høring på høringsportalen, hvor der er indkommet følgende bemærkninger:

Dansk Akvakultur har fremsendt et høringssvar med angivelse af de erhvervsøkonomiske konsekvenser for akvakulturbrugerne, der producerer økologisk æg og yngel. Dansk akvakultur har indhentet oplysninger fra én af producenterne af økologiske ørredæg, der vurderer alene at miste 1,5 mio. kr. som følge af udskydelsen. Dansk Akvakultur er stærkt kritiske overfor yderligere 1 års forsinkelse i brug af 100 % økologisk yngel, og det kan ikke udelukkes at én eller flere af de økologisk akvakulturbrug vil ophøre som følge af de manglende afsætningsmuligheder i EU af økologisk yngel. Særligt anføres, at det nu vil være tredje gang, at der sker udsættelse af tidsplanerne i indfasningen mod 100 % økologisk yngel, og denne slingrekurs giver stor økonomisk usikkerhed for de bedrifter, der har investeret og udviklet i tiltro til, at EU-reglerne ville blive fulgt. For de enkelte yngel-dambrug har det allerede haft store økonomiske konsekvenser. Disse synspunkter støttes af Landbrug & Fødevarer og af Økologisk Landsforening.

Økologisk Landsforening efterlyser større gennemsigthed i forhold til de ændringer, der er foretaget på positivlisten for bekæmpelsesmidler. Foreningen støtter i udgangspunktet ikke en udvidelse af anvendelsesområdet for allerede optagede bekæmpelsesmidler, det gælder blandt andet for pyrethroider og azadirachtin. Endeligt mener Økologisk Landsforening, at det er u hensigtsmæssigt at begrænse gruppen af basisstoffer. Økologisk Landsforening foreslår, at der indføres en fast-track godkendelsesprocedure for de resterende basisstoffer, som vil kunne sikre en hurtigere adgang for basisstoffer, der ikke er fødevarer og af animalsk eller vegetabilsk oprindelse. Økologisk Landsforening ønsker kun erythritol tilladt som naturligt sødestof og ønsker stoffet undtaget, såfremt det også tillades som kunstigt sødestof. Økologisk Landsforening bemærker endvidere, at det er uheldigt, at Kommissionen indsætter akvakultur i forslaget, så det fremstår som en "pakke".

NaturErhvervstyrelsen bemærker, at anvendelsesområdet for pyrethroider og azadirachtin er uændret. Begrænsningen af anvendelsen som insekticid følger af den generelle pesticidlovgivning. Begrænsningen er ikke gentaget i økologiforordningens bilag II.

Landbrug & Fødevarer hilser principielt optagelsen af basisstoffer velkommen.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Man er fra dansk side ikke bekendt med offentlige tilkendegivelser om forslaget i andre medlemsstater. Flere medlemsstater, herunder Storbritannien, Frankrig, Tyskland, Italien og Ungarn forventes at være positive over for forslaget, særligt i forhold til at få en forlængelse af muligheden for at anvende ikke-økologisk fiskeyngel.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er grundlæggende positivt indstillet over for tilpasningen af positivlisterne, idet der søges en højere grad af fleksibilitet til gavn for økologierhvervet, uden dog at gå på kompromis med økologiens troværdighed. Det skal bemærkes, at mange af justeringerne sker som følge af en opdatering i forhold til generel lovgivning.

Regeringen ønsker, at fastsatte tidsfrister i EU-lovgivningen respekteres, så der ikke opstår usikkerhed i erhvervet.

Regeringen ønsker at opretholde det oprindeligt fastsatte tidspunkt for udfasningen af brug af ikke-økologisk yngel i EU, således at de forventede afsætningsmuligheder i Europa for økologisk fiskeyngel (ørred) produceret i Danmark ikke tilsidesættes. Regeringen ser gerne, at der på europæisk plan alene sker en forlængelse af muligheden for at bruge ikke-økologisk yngel for de konkrete fiskearter, hvor det er påvist, at der ikke er tilstrækkeligt med økologisk opdræt på EU-markedet. Regeringen vil afstå fra at stemme, hvis der ikke kan opnås opbakning til, at der alene skal kunne anvendes ikke-økologisk fiskeyngel for de arter, hvor der er mangel på økologisk fiskeyngel.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere har været forelagt Folketingets Europaudvalg.